

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

Zagreb, 22. travnja 2010.

PREDSJEDNIKU
HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske i članaka 129. i 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora Klub zastupnika SDP-a podnosi Prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, s Konačnim prijedlogom zakona.

Sukladno odredbi članka 135. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora potrebna objašnjenja i obrazloženja o podnesenom Prijedlogu zakona na sjednici Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela u ime Kluba dati će Ante Kotromanović, Davorko Vidović, Tonino Picula, Željko Jovanović, Josip Leko, Igor Dragovan i Boris Šprem.

PREDSJEDNIK
KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Zoran Milanović

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA
O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA
I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

I. USTAVNA OSNOVA DONOŠENJA ZAKONA

Ustavna osnova donošenja Zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTEĆI**

U posljednje vrijeme u javnosti je prisutan prijedor oko javnog objavljivanja podataka iz Jedinственog registra hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koji je ustrojen temeljem odredbe članka 108. stavka 1. točke 15. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN-174/04; NN-92/05; NN-02/07 – Odluka USRH-a NN-107/07, NN-65/09, NN-137/09) sukladno Pravilniku o Jedinственom registru hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (NN 43/05) kojeg je donijela ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti 4. travnja 2005. godine.

Nedavna objava tzv. „Registra branitelja“ na internetu izazvala je ogroman interes i buru u javnosti. Važno je naglasiti da se ovdje radi o dijelu podataka (materijala) iz Ministarstva obrane koji su korišteni u izradi Jedinственog registra. Službene institucije Hrvatske države (Predsjednik Republike Hrvatske i Vlada Republike Hrvatske) osudile su objavu iz razloga što je ona nelegalna, odnosno protivna važećim zakonskim i ustavnim odredbama. Predsjednik republike je pored osude ovakve objave istakao da se on zalaže za objavu Registra, ali na zakonit način odnosno da prije treba stvoriti zakonske pretpostavke za njegovu objavu. Vlada Republike Hrvatske te većina predstavnika Udruga proizašlih iz Domovinskog rata na državnoj razini, pored osude nelegalne objave dijela Registra, izjasnili su se protiv objave Jedinственog registra, a radi izbjegavanja podjele braniteljske populacije.

Braniteljske i stradalničke udruge podijeljene su oko svrsishodnosti objave Jedinственog registra. Ogroman je javni interes za objavom Registra hrvatskih branitelja, a to je ujedno i najviši društveni interes iz razloga otklanjanja stalno prisutnih sumnji u braniteljsku populaciju, odnosno ukupan broj hrvatskih branitelja koji je prisutan u javnosti. Sve provedene ankete govore da je ogromna većina građana za javnu objavu Registra. Unatoč konačnom ustrojavanju Registra javnosti još uvijek nije poznat točan i konačan broj branitelja već je u opticaju brojka od oko pola milijuna branitelja (najprije je opticaju bio broj

489.407 osoba, u rujnu 2009. godine bilo je 499.315 osoba sa statusom hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, a posljednji podatak s 31. prosincem 2009. godine govori o 501.666 hrvatskih branitelja). Posljednjim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji koji je stupio na snagu 21. studenoga 2009. godine stvoreni su preduvjeti za utvrđivanje konačnog broja branitelja jer je, između ostalih izmjena i dopuna, propisan i prestanak priznavanja statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i status dragovoljca Domovinskog rata.

U nekoliko navrata predsjednica Vlade Republike Hrvatske gospođa Jadranka Kosor u vrijeme dok je obnašala dužnost ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, isticala je spremnost Vlade Republike Hrvatske na objavu Registra ukoliko bi to Zakon omogućavao, a kao jedan od razloga nemogućnosti objave Registra navodila je da isti sadrži jedinstveni matični broj građana (JMBG) koji je Zakonom zaštićen podatak. Pravilnikom o Jedinstvenom registru hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (NN-43/05.) u članku 3. propisani su podaci koje Registar sadrži cit:

„(1) Jedinstveni se registar sastoji od dva dijela: općeg i posebnog.

(2) U opći se dio unose opći podaci o hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata: ime, prezime, ime oca, datum i mjesto rođenja, spol, mjesto prebivališta i adresa stanovanja i čin s oznakom je li redovni ili počasn.

(3) U posebni se dio unose podaci o ratnom putu hrvatskog branitelja iz

Domovinskog rata i to:

- naziv postrojbe koja je izdala potvrdu o sudjelovanju u Domovinskom ratu,
- vrijeme trajanja sudjelovanja u Domovinskom ratu,
- dužnosti koje je obnašao u postrojbi,
- status dragovoljca – kao pripadnika hrvatske vojske, djelatnog i pričuvnog sastava Ministarstva unutarnjih poslova, naoružanih dragovoljačkih odreda Narodne zaštite ili Hrvatskih obrambenih snaga (HOS),
- odličja.“

U samom Jedinstvenom registru, po našem mišljenju, potrebno je sistematizirati, selektirati, ustrojiti i pročistiti podatke za posebno Ministarstvo obrane, Glavni stožer OSRH i podstožerne postrojbe te po Zbornim područjima i nižim ustrojbenim cjelinama kao i Hrvatskoj ratnoj mornarici (HRM), Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu (HRZ), te MUP-u na način da se razdvoje pripadnici temeljne i specijalne policije, Narodne zaštite, Civilne zaštite, vatrogasci i za druge koji su dobili status branitelja, a ne pripadaju ni jednoj od nabrojanih skupina. Na taj način dobili bi točan pregled pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske koji su bili na prvoj crti bojišnice od onih koji su je osiguravali u tijeku obrambenih ili napadajnih operacija. Također bi dobili jasan pregled osoba koje nisu prošle kroz borbene postrojbe, ali su na drugi način doprinijeli ustroju, organizaciji te uspješnosti djelovanja Oružanih snaga Republike Hrvatske. Samom sistematizacijom, selekcijom i pročišćavanjem Registra stvorile bi se mogućnosti za otkrivanjem i sankcioniranjem onih osoba koje status branitelja stekle na nezakonit i nedopustiv način. Sadašnje stanje širi sumnje u vjerodostojnost ukupnog broja branitelja. Javnim uvidom omogućilo bi se, prvenstveno

zapovjednicima svih razina (desetina, vodova, satnija, bojni, brigada) i samim braniteljima, prepoznavanje osoba koje su na nedopustiv, sumnjiv i nezakonit način stekle status te slijedom toga i upoznavanje nadležnih tijela koje će biti u obvezi ispitati svaki takav pojedinačni slučaj te ukoliko se utvrde nezakonitosti odnosno protupravno stjecanje statusa oduzeti status i primijeniti zakonske odredbe o naknadi štete.

Ustav Republike Hrvatske u svojoj glavi III. kojom se propisuje zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda u članku 37. propisuje cit:“Svakom se jamči sigurnost i tajnost osobnih podataka. Bez privole ispitanika, osobni se podaci mogu prikupljati, obrađivati i koristiti samo uz uvjete određene zakonom.

Zakonom se uređuje zaštita podataka te nadzor nad djelovanjem informatičkih sustava u državi.

Zabranjena je uporaba osobnih podataka suprotna utvrđenoj svrsi njihovoga prikupljanja.“

Zakonom o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine“ br. 103/03., 118/06. i 41/08.) uređena je zaštita osobnih podataka fizičkih osoba, nadzor nad prikupljanjem, obradom i korištenjem osobnih podataka u Republici Hrvatskoj. Člankom 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka propisano je da se osobni podaci smiju prikupljati i dalje obrađivati u sljedećim slučajevima:

- uz privolu ispitanika samo u svrhu za koju je ispitanik dao privolu, ili
- u slučajevima određenim zakonom, ili
- u svrhu izvršavanja zakonskih obveza voditelja zbirke osobnih podataka, ili
- u svrhu sklapanja i izvršenja ugovora u kojem je ispitanik stranka, ili
- u svrhu zaštite života ili tjelesnog integriteta ispitanika ili druge osobe u slučaju kada ispitanik fizički ili pravno nije u mogućnosti dati svoj pristanak, ili
 - ako je obrada podataka nužna radi ispunjenja zadataka koji se izvršavaju u javnom interesu ili u izvršavanju javnih ovlasti koje ima voditelj zbirke osobnih podataka, ili
 - ako je ispitanik sam objavio te podatke.

Zakon o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, br. 172/03.) uređuje pravo na pristup informacijama koje posjeduju, raspolazu ili nadziru tijela javne vlasti. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sukladno odredbi članka 3. stavka 1. točke 2. navedenog Zakona spada u tijela javne vlasti te je u obvezi primjenjivati i postupati sukladno odredbama istoga. Odredbom članka 3. stavka 1. točke 5. navedenog Zakona definirano je „pravo na pristup informacijama“ na način da ono obuhvaća pravo ovlaštenika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije kada za to i ne postoji poseban zahtjev već je to obveza koja proizlazi iz Zakona ili drugog općeg propisa.

Uskraćivanje pristupa informacijama moguće je samo u slučajevima kada je Zakonom ili na osnovi kriterija utvrđenih Zakonom informacija proglašena

državnom, vojnom, profesionalnom ili poslovnom tajnom ili ako je zaštićena Zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

Mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka od 16. srpnja 2007. godine klasa: 004-02/07-01/52, ur.broj: 567-01/01-07-02 koje je zatražila potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao glavni razlog nepostojanja obveze javnog objavljivanja Registra navodi nepropisivanje javnog objavljivanja podataka sadržanih u Jedinственном registru hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u posebnom zakonu (Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji) temeljem kojeg je i ustrojen Registar.

Ovakvo tumačenje, uz navođenje ustavnih prepreka iz članka 37. Ustava Republike Hrvatske te prepreka iz Zakona o zaštiti osobnih podataka (članak 7.), Agencija je potvrdila u svom mišljenju dostavljenom Vladi Republike Hrvatske 21. travnja 2008. godine (klasa: 011-01/08-01/02; ur.broj: 567-01/01-08-02), a kojeg je Vlada Republike Hrvatske dostavila kao prilog uz svoje mišljenje o Prijedlogu zaključaka o Pravilniku o Jedinственном registru hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koje je u saborsku proceduru 21. ožujka 2008. godine uputio Klub zastupnika HNS-a.

Propisivanjem obveze javnog objavljivanja dijela podataka iz Jedinственного registra hrvatskih branitelja, ili alternativno mogućnosti uvida za zapovjednike svih razina zajedno s novim načinom ustroja Registra, udovoljilo bi se odredbama članka 37. Ustava Republike Hrvatske te odredbama članka 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka jer bi se zakonski propisala obveza javnog objavljivanja podataka ili mogućnosti uvida u Registar, te bi tijelo javne vlasti (MOBMS) bilo u obvezi objaviti informacije, ili omogućiti uvid jer to proizlazi iz zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovog Zakona ne zahtijeva dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLOZI DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje Zakona o dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji po hitnom postupku je u članku 159. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora i to u drugim osobito opravdanim razlozima, odnosno imajući u vidu ogroman javni i društveni interes, koji je u posljednje vrijeme prisutan u javnosti, a odnosi se na ukupni broj hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE DOPUNJUJU

Tekst odredbe važećeg Zakona koja se mijenja odnosno dopunjuje daje se u prilogu.

VI. DOKUMENTACIJA I STRUČNA MIŠLJENJA KOJIMA SE OBRAZLAŽE PRIJEDLOG

Sukladno odredbi članka 132. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora uz Prijedlog zakona dostavljam i preslike mišljenja Agencije za zaštitu osobnih podataka od 16. srpnja 2007. godine i 21. travnja 2008. godine.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG
RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

Članak 1.

U Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 174/04., 92/05. i 02/07 – Odluka USRH-a; („Narodne novine“. br. 107/07., 65/09. i 137/09) u članku 108. iza stavka (1) dodaju se stavci (2) i (3) koji glasi:

„(2) Iz Jedinственог регистра hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata utvrđenog Pravilnikom iz točke 15. stavka (1.) ovog članka javno će se objaviti sljedeći podaci o svakom hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata: ime i prezime, datum rođenja, čin (redovni ili počasni), naziv postrojbe (postrojbi) kojoj (kojima) je pripadao i vrijeme provedeno u postrojbi (postrojbama).

(3) Podaci će se javno objaviti u roku od 30 dana od dana kad se Jedinствени регистар hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ustroji na način propisan u članku 2. ovoga Zakona.“

Dosadašnji stavci (2) i (3) postaju stavci (4) i (5).

Članak 2.

Prije javne objave Jedinствени регистар hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ustrojiti će se na način koji omogućava zapovjednicima svih razina lakši uvid i provjeru pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske te svakom hrvatskom branitelju uvid i provjeru podataka za vlastitu postrojbu.

Članak 3.

Ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu zakona Pravilnikom propisati način ustroja Jedinственог регистра hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Jedinствени регистар hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata treba ustrojiti na propisani način u roku od 60 dana od dana donošenja Pravilnika iz prethodnog stavka.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

Obrazloženje:

Uz članak 1.

Propisuje se obveza Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti na javno objavljivanje dijela podataka iz Jedinstvenog registra hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Člankom 3. navedenog Pravilnika propisano je da se Jedinstveni registar sastoji od općeg i posebnog dijela. Objavili bi se sljedeći podaci iz općeg dijela Registra: ime, prezime, datum rođenja, čin (redovni ili počasni), a iz posebnog dijela objavio bi se naziv postrojbe kojoj je hrvatski branitelj tijekom sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske pripadao i vrijeme koje je hrvatski branitelj proveo u postrojbi.

Propisuje se i rok za objavu dijela podataka iz Jedinstvenog registra, a to je 30 dana od ustroja Jedinstvenog registra na novi način tj. ukupno 5 mjeseci od dana stupanja na snagu zakona.

Uz članak 2.

Propisuje se obveza novog načina ustroja Jedinstvenog registra hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata prije javne objave dijela podataka istog na način koji će omogućiti zapovjednicima svih razina da imaju lakši uvid i provjeru svih pripadnika pojedinih postrojbi i jedinica OSRH-a. Također bi se omogućilo da svaki hrvatski branitelj ima lakši uvid u podatke vlastite postrojbe.

Podatke bi trebalo sistematizirati, selektirati i pročititi posebno za Ministarstvo obrane, Glavni stožer OSRH i podstožerne postrojbe, po Zbornim područjima i nižim ustrojbenim cjelinama, Hrvatskoj ratnoj mornarici (HRM), Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu (HRZ) te MUP-u na način da se razdvoje pripadnici temeljne i specijalne policije, Narodne zaštite, Civilne zaštite, vatrogasci i druge osobe koje imaju status hrvatskog branitelja, a ne pripadaju ni jednoj od nabrojanih skupina.

Uz članak 3.

Propisuje se rok od 60 dana u kojem ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti mora donijeti Pravilnik o novom načinu ustroja Jedinstvenog registra, te rok u kojem se mora Jedinstveni registar ustrojiti na način propisan Pravilnikom.

Uz članak 4.

Propisuje se stupanje na snagu Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE DOPUNJUJU
(„Narodne novine“, 174/04., 92/05. i 02/07)**

Članak 108.

Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

(1) Ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti donosi pravilnike za provedbu ovoga Zakona i to:

1. o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu iz članka 12. ovoga Zakona koja nisu utvrđena kao standard iz osnovnoga zdravstvenog osiguranja,

2. o radu povjerenstva iz članka 32. ovoga Zakona,

3. o dodjeli stambenog kredita članovima obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata iz članka 37. ovoga Zakona,

4. o dodjeli besplatnih udžbenika iz članka 57. ovoga Zakona,

5. o utvrđivanju postotka oštećenja organizma HRVI iz Domovinskog rata iz članka 65. ovoga Zakona,

6. o medicinskim indikacijama za razvrstavanje invalida od I. do IV. skupine prema stupnju potrebe za njegom i pomoći druge osobe iz članka 67. ovoga Zakona,

7. o oštećenju organizma po osnovi kojih HRVI ima prava na ortopedski doplati i razvrstavanju tih oštećenja u stupnjeve iz članka 70. ovoga Zakona,

8. o korištenju prava na medicinsku, odnosno fizikalnu rehabilitaciju iz članka 72. ovoga Zakona,

9. o izboru, načinu i postupku ostvarivanja prava osoba koje pružaju njegu i pomoć HRVI iz Domovinskog rata 100% I. skupine iz članka 85. ovoga Zakona,

10. o iznosu troškova pogreba iz članka 104. ovoga Zakona,

11. o utvrđivanju zdravstvenih ustanova za vještačenje činjenice iz članka 123. stavka 1. točke 8. ovoga Zakona,

12. o radu liječničkih povjerenstava iz članka 126. ovoga Zakona u postupku za ostvarivanje prava po ovom Zakonu,

13. o načinu isplate novčanih primanja i drugih troškova po ovom Zakonu,

14. o načinu vođenja evidencije o obavljenim isplatama i dostavi izvješća o utrošenim sredstvima prema ovom Zakonu, te kontroli namjenskih trošenja sredstava,

15. o utvrđivanju jedinstvenog registra hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, članova obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, članovima obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i članovima obitelji HRVI iz Domovinskog rata i izdavanju iskaznica o utvrđenom statusu,

(2) Prije donošenja pravilnika iz točke 1., 5., 6., 7., 8., 9., 11. i 12. iz stavka 1. ovoga članka ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pribavit će o istima suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi,

(3) Ministar obrane donijet će provedbeni propis za provedbu odredaba članka 20. i 157. ovoga Zakona.

